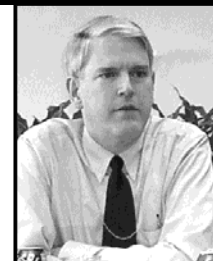

Фотопогляд: КОЛИ ЦВІТУТЬ САДИ

Сьогодні в номері:

Фото Г. Оборської

Стивен
Пайфер
знову тут

стор. 2

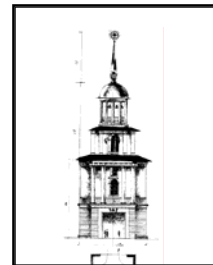
Отакий
зв'язок
часів...

стор. 3

Без води —
нікуди!

стор. 6—7

Тарасова
церква

стор. 8

Шевченків
Бог

стор. 9

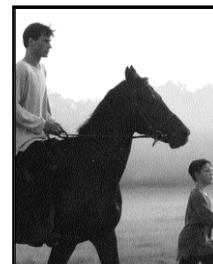
Церква
очистилася

стор. 11

Барви
“Веселки”

стор. 12—13

Кіно:
на тиждень
і навек

стор. 14

ДУХА НЕ УГАШАЙТЕ!

У суботу, 24 квітня 2004 р., Національна Рада Конгресу української інтелігенції провела в Києві розширене зібрання — Всеукраїнську конференцію представників усіх регіонів.

Варто назвати тих із присутніх, хто звертався до української інтелігенції з Маніфестом, ініціював утворення КУІН(у) в жовтні 1995 року — Іван Драч, Лариса Кадирова, Віталій Карпенко, Володимир Ковтун, Степан Колесник, Олесь Лупій, Павло Мовчан, Юрій Мушкетик, Петро Перебийніс, Анатолій Погрібний, Євген Сверстюк, Ярослав Яцків. У першому Маніфесті, під яким стоять також і підписи В'ячеслава Чорновола, Тетяни Яблонської, Платона Костюка, зазначалося (на п'ятому році незалежності): “Ми занадто довго відступали, ми здали вже багато позицій — нас змусили роззброїтися, нашу економіку ставлять на коліна, але далі відступати нікуди”.

У проєкті Другого Маніфесту (див. “Слово Просвіти”, ч. 17) із гіркотою констатується: “Те, про що попереджали, били на сполох засновники Конгресу української інтелігенції дев'ять років тому в своєму “Першому Маніфесті”, справджується в гіршому варіанті”.

Про це ж говорив у своєму вступному слові й голова КУІНу, народний депутат Іван ДРАЧ. З болем відзначивши, що часи, в які ми живемо, справді лиховісні: катастрофічне вимирання й зубожіння народу, винищення дівочої краси, вимивання молодого інтелекту, розвиток тіньової економіки, надзвичайно низький рівень інвестицій (менше 100 доларів на душу населення), паразитуючі банки, які працюють на самозбагачення, а не на розвиток української економіки, — оптимізму не додають.

— Що ми можемо, а чого — ні? Чи здатні звертатися до народу тією мовою, яка б служила єднанню, піднесенню сили? Що ми зробили, що — ні, в чому наші прорахунки?

— На досить тривалий час я залишав керівництво КУІНу на Ганну Скрипник. І мушу з каяттям зазначити, що певний час втрачено, Конгрес працював формально, — покаянно промовив Іван Драч.

Закінчення на с. 4

НАШІ ІДЕАЛИ

Виступ Дмитра Павличка на Конгресі КУІНу

На першому етапі становлення української державності Леонід Кучма, ще будучи прем'єром, сказав: “Національна ідея не спрацювала”. Вона й справді не спрацювала ні тоді, ні пізніше, бо сформована з людей без національної культури й свідомості, вихована на догмах марксистської ідеології, до переляку вчарована Московою державна верхівка (в тому числі й Президент) відмовилася від головної ідеї українського народу, не захотіла навіть задуматися над тим, на яких фундаментах і навіщо будуть державні організації. Приймаючи зовнішні атрибути української державності, деякі представники нашої влади нагадують переодягнених у мазепинки й петлюрків кадебістів, які, співаючи “Ще не вмерла Україна”, збирали полюддя з патріотичних дворів, катували й вшали пійманих воїнів УПА.

Влада боїться, не знає і не хоче знати ідеалів, які в цивілізованих країнах стали головними мотиваціями діяльного життя особистості, суспільства, народу. І перед своїм народом, і перед світом — виступає не як національна, а як безлика бізнесова команда, що торгує нагробованими багатствами, узурпувавши собі право продавати разом із ними й самого їхнього власника — український народ. Саме так сталося 20 квітня 2004 року, коли комуністи й “більшовики” у Верховній Раді під керівництвом спікера ратифікували угоду про ЄП, яка є нічим іншим, як зрадою національних інтересів, першим кроком до нового поневолення України Московою.

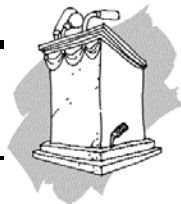
Чи треба пояснювати, що Президент, уряд і пропрезидентська частина парламенту поставила хрест на незалежній політиці України, яка десять років морочила голову Брюсселю, красиво брешучи про своє бажання інтегруватися до НАТО, до Європейського Союзу, вступити до Світової Організації Торгівлі. Тепер, як економічна, підпорядкована Москові територія, ми можемо лише випросити у кремлівського бонзи дозвіл на те, щоб іти за його спиною до Європи, триматися очима його імперської потилиці, а ногами — його слідів, червоних від чеченської крові.

Влада мовчить про свої досягнення в національній політиці, а як говорить, то лише про мир, який нібито вона встановила між корінним народом і національними менши-

нами, забуваючи про те, що той мир утримали рухівці, які прогнали зі свого Установчого з'їзду антисемітську московську організацію “Пам'ять” і ще до розвалу імперії налагодили зв'язки з російським, татарським, єврейським та іншими різномовними групами населення України.

Влада рекламує свої успіхи лише в економічній галузі, виставляючи себе, мовби якусь чародійну спасительку України від голодної смерті. Спочатку продає до зернини збіжжя за кордон, а потім утричі дорожче купує для нас ту ж таки пшеницю у того ж таки закордонного перекупника. Поглинута шкурними інтересами, обдарована щедрими подаяннями олігархів, наша влада живе постійним страхом бути виметеною народом зі своїх кабінетів, а тому, як хамелеон, змінює при потребі забарвлення своєї суті з однією метою — вижити. Так звана конституційна реформа затіяна лише для того, щоб президентські повноваження передати прем'єрові, а прем'єра призначити пропрезидентською більшістю у парламенті і — о, Господи! — аж тоді настане золотий вік демократії. Жодної конституційної реформи ніхто й не думав би починати, якби страшно не насувалися на владу, як снігова лавина, президентські вибори, якби не було потреби в хамелеона обернути чорні диктаторські кольори в білосніжні, янгольські барви.

Закінчення на с. 5

СКАНДАЛ

На таємничому для широкого загалу засіданні Мукачівської міськради (там були присутні 14 депутатів із 43) було похапцем вручено посвідчення мера висуванцю СДПУ(о) Е. Нусеру, який із величезним відривом програв виборчі перегони представнику "Нашої України" Віктору Балози.

Того ж дня в Мукачеве терміново вийшла комісія Верховної Ради на чолі з віце-спікером Олександром Зінченком та головами чотирьох профільних комітетів парламенту. Народні депутати не змогли знайти жодного представника виборчої комісії та претендентів на мера — ані виконуючого обов'язки, ані "обраного" мера Нусера (хоч останній уже встиг прикріпити табличку з власним прізвиськом на кабінеті в ратуші).

Віце-спікер дав вказівку посилити охорону виборчої комісії, але через декілька годин невідомий зняв охорону. Вночі трапилося жахливе — бандити вдерлися до мерії, побили сторожа та зухвало викрали всі бюлетені з протоколами. На момент написання цього матеріалу О. Зінченко в прямому ефірі телеканалу ICTV заявив, що не існує жодних матеріальних підтверджень перемоги Нусера. Останній, не витримавши вкрай не-

МУКАЧІВСЬКИЙ ТРИЛЕР-2

Є в мукачівських виборів початок, та немає кінця порушенням на них

гативного ставлення жителів міста над Латорицею, зняв омріяну табличку на кабінеті мера і зник невідомо куди.

А події розгорталися так. Спочатку суд заборонив проводити акцію протесту на підтримку Балози, але понад 10 тисяч жителів краю прийшли на площу — міліція їх розганяла кийками. Губернатор Закарпаття Іван Різак дав вказівки бюджетним організаціям звести в місто людей для організації мітингу на підтримку кандидата від влади. Але більшість глав райдержадміністрацій проігнорувала це завдання, до Мукачєвого доїхало тільки декілька автобусів. Та й ті зникли перед в'їздом у місто. Отже, більшість закарпатців висловила підтримку мешканцям міста.

А ось бандити вирішили показати свою "силу" вже народним обранцям. Три дні поспіль будинки народних депутатів Івана Іванча та Віктора Балози (у якого троє неповнолітніх дітей) атакували кримінальні елементи. Як тільки дружини нардепів телефонували до міліції, бандити швидко зникали, але через деякий час з'являлися

Малюнок С. Григор'єва

знову — тож диригентів цього дійства вирахувати можна легко.

Тим часом сумнозвісний голова місцевого виборчого Ю. Переста, навіть перебуваючи в лікарні, не зміг забути таку нелюбу йому газету "Старий замок", яку вимагає закрити.

Справа в тому, що "Старий замок" послідовно підтримує опозицію.

Відтак 15 народних депутатів днями отримали повістки до Мукачівського суду, хоч бодай трохи юридично обізнаний суддя мав би

ознайомити їх із позовною заявою і надати час для вивчення справи.

Завдяки спеціальній комісії Верховної Ради, в місті працюють бригади СБУ, Генеральної прокуратури. Міліція фактично усунена від цього розслідування. Але найбільш цинічним видається той факт, що групу Генпрокуратури очолює Віктор Кудрявцев (колишнє місце його роботи говорить саме про себе — адвокат футбольного клубу "Динамо"). Найгірші сподівання вже справджуються. Заступник Генпрокурора вилетів у За-

карпаття в супроводі... Нестора Шуфрича, який на лєтовіщі чємно ніс за ним його особисті речі.

Глави двох парламентських комітетів Анатолій Матвієнко та Володимир Стретович відверто заявили про фальсифікації виборчих протоколів на 12 дільницях та вимагають від Генпрокуратури затримати голів цих комісій та членів виборчого. Але правоохоронці наразі мовчать.

Відверту оцінку подіям дала міжнародна спільнота. Голова ОБСЄ Брюс Джордж написав листа на ім'я Кучми та спікера Литвина з побажаннями, щоб "справжня воля виборців була відображена підсумками виборів". А США заявили про те, що вони не визнають цих відверто сфальсифікованих підсумків, тому будуть уважно слідкувати за розвитком подій. Мукачівське питання буде розглядатися на Парламентській Асамблеї Ради Європи та Асамблеї Європейського самоврядування.

Поки що страждають жителі міста Мукачєвого, які витримали іспит на право називатися громадянами, — вони, незважаючи на погрози, залякування та шантаж, прийшли на дільницю й показали велику дулю нелюбій владі, яка намагається за будь-яку ціну залишитися на троні.

Ірина КОЛЯКА

І ВСЕ Ж ТАКИ США СПОДІВАЮТЬСЯ НА НАШІ ЧЕСНІ ВИБОРИ

— Після того, що сталося в Мукачєвому, Ви вірите, що наша влада може гарантувати прозорий виборчий процес?

— Те, що сталося на Закарпатті, — дуже тривожний сигнал за півроку до президентських виборів. З того, що ми чули, можна

зробити висновок: рішення територіальної виборчої комісії в Мукачєвому не відображає рішення виборців. Згадані події дуже турбують нас, урешті, була відповідна заява посольства США в Україні.

Американці все ж таки завжди залишаються оптимістами. Інши-

Заступник держсекретаря США і колишній американський посол в Україні Стивен Пайфер днями повернувся до Києва. Ненадовго — щоб зустрітися з українськими зверхниками і вкотре передати їм побажання свого уряду про чесні президентські вибори наприкінці жовтня. На цю ж тему він спілкувався з випускниками американських програм в Україні.

ми словами, — у нас нема особливих сподівань, але завжди треба надіятися. В тому числі й на те, що чесні вибори означатимуть наближення України до Європи, тим часом як серйозні порушення на них означатимуть суттєві перешкоди на цьому шляху.

— Була інформація, що Ви привезли Президентів Кучми певні американські гарантії в обмін за обіцянку чесних виборів.

Із Президентом Кучмою ми не говорили про якісь гарантії. Темою розмови була важливість демократії в Україні.

— У США цього року теж — президентські вибори. Чи це може означати, що Америці зараз не до України?

— Незалежно від того, переможе демократ чи республіканець, США мають визначену зов-

нішню політику, і вона навряд чи зміниться з приходом нового президента. Результати президентських виборів в Америці не означатимуть чогось нового для вашої країни. Послання нашої зовнішньої політики залишатиметься таким же, як і раніше: демократичні зміни і ринкова економіка.

— Якщо говорити про американський інтерес в Україні, — який він?

— Нам хотілося б, щоб Україна була більше схожою на Європу, більш проєвропейською. Зокрема як Польща. Ця країна доволі успішно розвивається і зробила свій позитивний внесок у центральньо-європейському регіоні. Крім того, ми зацікавлені в збереженні стабільності в Україні. З одного боку від неї — Балкани, з іншого — Кавказ, і саме територією вашої держави пролягає кордон

VIP

стабільності.

— Усе ж таки — чи існує якась американська стратегія для виборів в Україні?

— Якщо говорити про стратегію, то тут варто згадати про американські освітні програми для українських неурядових та інших організацій. Ми навчаємо, як вести моніторинг кампаній, висвітлення виборів ЗМІ тощо. Зокрема, якщо про одного кандидата розповідають на п'яти каналах, а про іншого — лише на одному епізодично, то це не може свідчити про чесну кампанію і про те, що виборець отримує повну інформаційну картину. Завдання ЗМІ — поширювати якомога більше точок зору про ту чи іншу проблему. І саме завдяки плюралізму можна отримати повноцінну інформацію. Чому нам стало відомо, що в Мукачєвому територіальна комісія повністю змінила результати виборів? Бо надто багато людей — українських та іноземних спостерігачів — це бачили.

Л. П.

ПРОГНОЗ

Декларація президентських амбіцій із вуст голови НБУ Сергія Тигіпка дивовижно співпала з розлученням трудовиків-промисловців у Верховній Раді. Тепер це вже не єдина фракція і щонайменше два (разом із Януковичем) кандидати на посаду глави держави. І спробуй зрозуміти, коли ж Сергій Леонідович не лукавив: недавно повідомивши, що підтримує висунення діючого Прем'єр-міністра, чи коли заявив, що "Трудова Україна" висуне свого кандидата на партійному з'їзді 20 травня? За відсутності в трудовиків інших, крім С. Тигіпка, більш-менш помітних фігур, неважко здогадатися, хто ж стане їхнім кандидатом.

Так само не був оригінальним експерт В. Кінах: ПППУ про свого висуванця оголосить на партійному зібранні, яке відбудеться аж у липні, коли до виборів залишиться якихось три місяці — не бозна-скільки часу на розкрутку лідера-промисловця.

Нарешті, черговий кандидат, теж прем'єр у минулому, — В. Пустовойтенко. Керівник НДП і собі зібрався в президенти.

ПРЕЗИДЕНТСЬКИЙ

Чим ближче до виборів, тим більше кандидатів на президентську посаду. У тому числі й таких, чий шанси на перемогу відверто примарні. Та й можливості "важковаговика" В. Януковича вже не видаються настільки переконливими у світлі останніх подій у парламенті та навколо нього.

Попри мізерний, як і в згаданих колег, рейтинг і такі ж шанси перемоги 31 жовтня. Навряд чи цього не розуміють самі колеги. Тоді навіщо ж турбувати громадськість гучними заявами? Заяви, щоправда, більше мали на меті зовсім не громадськість, а Банкову: до з'їзду із нею ще можна за щось поторгуватися. А після них — спробувати відтягти голоси виборців у опозиційного кандидата бодай у першому турі. Чи віддати їх на користь В. Януковича, — залежно від того, як удасться домовитися. Ймовірність коаліції Янукович—Медведчук—Тигіпка доволі висока — 57,6 %. Такої думки дійшли експерти-політологи, яких недавно опитував Інститут посткомуністичного суспільства та

Центр політичного аналізу при редакції наукового журналу "Політична думка".

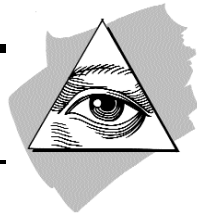
Це ж опитування засвідчує, що діючого Президента зовсім не варто скидати з рахунку як претендента на виборах-2004. Попри відсутність будь-яких його сигналів про ймовірну участь у перегонах. У випадку його перемоги Леонід Данилович буде найбільше залежним від власного олігархічного оточення (33,4 %). Висока вірогідність такої ж залежності у фаворита рейтингів Віктора Ющенка (21,2 %) та в іншого Віктора — Януковича (18,2 %).

Найпрофесійнішою командою, спроможною ефективно організувати й провести президентську виборчу кампанію, називають ту,

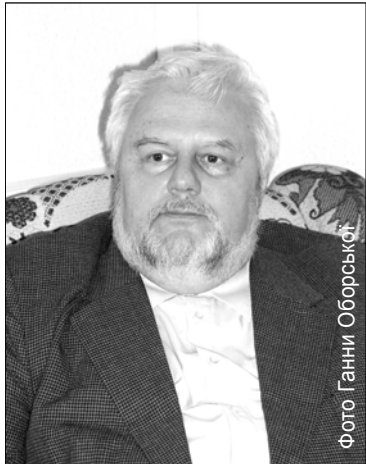
яка працює в Л. Кучми, — 30,3 %, їй поступається команда В. Януковича — 18,2 %, далі — Ю. Тимошенко і В. Ющенко, за чий команди віддали голоси 15,2 % опитаних.

Та повернімося до справ парламентських. Як і її неполітично-фізіологічний тезка, ПУК (парламентсько-урядова коаліція) швидко розвіялася. Принаймні сьогодні депутатів більшістю, що сформували ПУК наприкінці минулого року, залишилося трохи більше 200. Але ще тоді, коли ПУК не була історією, саме вона висувала в президенти В. Януковича. Що автоматично мало б означати підтримку її протеза протягом усієї кампанії. Тим часом вона ще й не розпочалася як слід, а прихильники донецького Віктора його позові залишають. Ба більше — в тому числі й з колишніх учасників більшістю створено нову фракцію "Центр", яка зовсім не поспішає присягати на вірність Януковичу. Немає сумніву хіба що в одному: президентський пасьянс і далі урізноманітнюватиметься з наближенням 31 жовтня.

Людмила ПУСТЕЛЬНИК

ПОЛЬЩА, ЯК КОВТОК СВОБОДИ

Лесь Герасимчук

ПРО ЖИТТЯ Й "ЖИЦЕ ВАРШАВИ", І НЕ ТІЛЬКИ

За юнацтва я жив у Києві на Пушкінській у театральному домі: весь квіт балету, опери, диригенти, режисери, художники. Там і в п'ятдесяті роки була відвертість висловлювань. Звичайно, влада жорстко контролювала мистецтво, але кризь пальці до часу дивилася на пошуки художньої інтелігенції, доки не було якоїсь чергової загальносоюзної нагинки або поважного доносу. І тому цінувався кожен день роз'яснення мистецьких обривів, а таких днів після хрущовської відлиги ставало дедалі більше.

Із початком шістдесятих років у Києві постійно гостювали якісь світові музичні виконавці, організувалися ризиковані виставки. Охожих слухати поезію і сваритися на поетичні теми — не вміщували найбільші аудиторії університету. Вірші читали на вулицях і майданах. Дискутували в мистецьких майстернях. Загальноінтелектуальний рух знову об'єднувався з рухом національним. Нове кіно, нові балети. Епатажі в Композиторській спілці. Літературні вечори в Спілці письменників, де вперше говорилося таке, за віщо ще кілька років перед тим або за кілька років після того людина на тривалий час опинялася за ґратами або в концтаборі.

Плином пливли викладачі-гуманітарії з паризькими, лондонськими дипломами тощо. Міжнародні студентські й просто молодіжні форуми в столиці приваблювали юнацтво — все було нове й несподіване.

Мінялася мода, змінювалися стосунки між людьми, вектори ментальності прицінювалися до новітніх координат. І вже конозило прилучитися до глобального життя. Бажання, особливо в молоді, аніж не могли обмежитися куцим прирощуванням волі у вітчизняному друці, тим більше, що Україна як провінція Росії пасла на ті часи задніх у культурному розвитку. Адже така була поведінка, що все найліпше й найпоступовіше потрапляло спочатку до Москви, а вже потім частково — в Київ і до глибших загумінків. Існувала ціла система такого відбору книжок, періодики, платівок тощо. Фахівцям доводилося вчашати саме до московських центрів. Здавалося б — невикрут...

Але для людей була в тій більшовицькій системі одна добра риза: ліва рука ніколи не знала, що робить права. З одного боку — класова боротьба до всезагально-го загину, а з іншого — зближення з табірними братніми компартіями в соціалістичних країнах. Причому тупувати керівники й доглядачі за політичною цноту і в гадці не покладали, що компартії братні, але

У рік Польщі в Україні доводиться констатувати, що навіть за недоброї пам'яті радянських часів польська книжка й періодика були більш доступні нашому споживачеві, ніж сьогодні. Але й тоді, і тепер саме через польський міст до нас потрапляють ідеї справжньої самостійності, і йдеться тут не лише про самостійність політичну.

пишуть в своїх виданнях таке, про що тут авторам і не снилося.

І в кіосках можна було вільно купувати польську, чехословацьку, югославську пресу. Я не тільки купував у кіосках, а завжди передплачував із польських видань "Жице Варшави", "Політику", "Жице літерацке", "Культуру", "Літературу на свеце", "Твурчосць" та ін. Усе прочитувалося від цяти й до цяти. Протягом багатьох років я збирав собі ще й витинки з усіх тих видань.

Окрім періодики, величезну роль в культурному житті України почала відігравати польська книжка. Спочатку книгарня іноземної літератури була на розі Пушкінської та Леніна (тепер — Богдана Хмельницького), а потім — на Хрещатику. Книгарня там і досі є, але приплив літератури до неї перепинили ще більшовики за свого лідера Горбачова. Тепер там радше крамниця, бо книжок буває зовсім обмаль — англійською, трохи французькою, інколи німецькою мовами. Натомість, за шістдесятих і сімдесятих років там були книжки десятками мов, але найбільше — польською, німецькою та іспанською. Іспанська література була з острова кастрівської свободи, а тому не дуже цікава. Хіба що траплявся Марінельо чи поезія. Серед німецької літератури найбільше вирізнялися словники, енциклопедії та класика. Розкішні білінгви античних авторів. А от польські видання виривали поточним життям. Я вже не кажу про польськомовні детективи, котрі користувалися особливим попитом, — і польських авторів, і перекладні.

Найбільш вдалою була "цельфанова" серія — насиченого жовтого кольору кишенькові видання в целофановій обгортці. То поезія багатьох народів, але насамперед — польська. Чимало, до речі, в ній було віршопрози, як от Пшерви-Тетмаера. Тоді в цьому жанрі писало багато й українських поетів — під впливом Бодлера і Леопарді. Поляки випускали чимало перекладної прози. З'являлися незабутні антології: одно- й двотомові. Укладаючи, приміром, антологію британської чи американської поезії, поляки виряджали до відповідної держави на рік-два своїх перекладачів, які добирали й тлумачили вірші. Часто з'являлися на прилавках мелики — збірочки на 20—40 сторінок. То видана в польській провінції поезія. Тоді в нас дуже цікавилися Тувімом. Я завжди любив і люблю Галчинського, котрого в нас дурні частково забороняли, бо, скажімо, в його казках не знаходили "збірного образу радянської дитини" (!). Був комічний футурист — бородач Єжи Афанасєв. Був блискучий Вечурковський; кілька його творів ще 1968 року нам вдалося надрукувати в "Молоді України".

Саме польською мовою можна було купити щось більш-менш розумне про Біблію, наприклад, Косідовського. Трохи було в офіційному продажу досить сміливих книжок і про українську історію, зосібна про козаччину. Траплялися цікаві спогади про міжвоєнтя.

Ще більше, ніж у Києві, польської літератури було у Львові. Мабуть тому, що рівень і української, і польської культури в минулому сторіччі там був значно вищий. У Львові було набагато менше тих

посадовців, до котрих можна було прикласти Шевченкові слова — "раби, підніжки, грязь Москви". Така ж картина й тепер.

Ця цікавість до польської культури підігрівалася кількома факторами. По-перше, відчутно діяльнішим, ніж нині, було польське посольство, яке влаштовувало багато зустрічей з молоддю, перегляди хроніки польською мовою, документальних фільмів.

ПРО ЛЮБОВ ДО УКРАЇНЦІВ ПО-УКРАЇНСЬКИ

По-друге, вже після навчання професора Флоріяна Неуважного в академіка Олександра Білецького, приїздило кілька груп талановитих польських студентів (дехто з них, на жаль, як потім виявилось, "постукувало" в КДБ). Серед гостей був і такий видатний український юрист, філолог і письменник, як Степан Павлице. Мені випала честь бути в нього свідком на шлюбі, разом із одним досить відомим тепер режисером, з яким після початку репре-

мені дещо про те, як стукав у двері нашого посольства, прохаючи підтримати його українські програми в Сорбоні, зокрема пов'язані з творчістю Коцюбинського, котрого пан Еміль перекладав французькою.

Отож, ці польські студенти, передусім пан Степан, мали тісні зв'язки з українськими осередками в Польщі, зокрема з відомим видавцем і редактором паном Вербою. Донедавна пан Верба видавав у Києві "Українське слово", зробивши з нього бодай на деякий час більш-менш інтелігентне видання. Верба вчився в Києві ще за часів Неуважного. Київські письменники й науковці мали можливість таким чином передавати до Польщі свої твори для публікації в славновідомих календарях (в Україні культура видання настільних культурологічних календарів давно втрачена) та в українській періодиці. Це була для молоді справжня школа свободи, бо можна було писати все, що вважаєш за потрібне. Саме завдяки цьому каналу вдалося зберегти багато безцінних сто-

Раніше польську періодику можна було купити в Києві

сій в Україні мої шляхи різко й назавжди розбіглися. На самому початку незалежності дещо з доробку Павлице я опублікував у нас в "Новій генерації". Всі ранні його твори були конфісковані, а один примірник переховувався лише в мене. То були надзвичайно сильні речі, присвячені примусовому переселенню українців у Польщі. Степан кілька років тому помер під Ченстоховою, а в Україні про нього згадувати припинили. У нас, до речі, таке паскудне ставлення до багатьох українців з діаспори. Тиждень тому я одібрав сумного листа від пана Крюби з Парижа, в якому він оповів

рінок українці. Котра, особливо з приходом до влади такого лютого україножера, як Щербицький, та його посіпак була, здавалося, приречена в рідному краї на загибель.

Цим же каналом можна було замовляти й одержувати з Польщі літературу — про філософію, теологію, драматургію, історію й теорію музики. Як нас чарувала тоді творчість Віткаци, Пендерецького!

За ці благородні вчинки в ім'я нашої з вами культури Павлице в Польщі — з подачі київського кадебістського мотлоху — потрапив за ґрати. До речі, саме там — за ґратами — він здобув другу, юридич-

ПО-СУСІДСЬКИ

ну, освіту і виграв справу з власної реабілітації...

Спливло багато років. За пізньої горбачовщини вже відчувався розвал тюрми народів. За півроку до падіння СРСР організували ми з художником Станіславом Пацієвським Українську незалежну духовну академію творчої молоді в Палаці дітей та юнацтва. Від самого початку її діяльність наштовхнулася на багато перепон. Із настанням незалежності я оббивав пороги установ, партій і рухів із проханням допомогти зберегти цей світ інтелектуальної свободи для дітей. Проте всім, крім поляків, було не до дітей. Мене радо тоді привітали в костелі святого Миколая і допомагали упродовж довшого часу. Демілка моїх вихованців потім поступили до коледжу св. Томи Аквіната й закінчили його. Майже всі вони зараз у Польщі, США, Італії. До однієї вихованки, приміром, у художньому інституті на іспитах присікла, чому вона погано читала твори київських істориків світового мистецтва. Бо в нас, справді, після лекцій Платона Білецького, діти читали п'ятьма мовами зовсім іншу літературу, а не київських офіційних пристосуванців. У Польщі цей аспект не вважали вагомим, і тепер ця людина з солідним краківським дипломом віддає свій хист зовсім іншій країні...

● **Лесь ГЕРАСИМЧУК**, редактор квартальника "Politics and the Times", культуролог

Борис Тарасюк

Віктор Погрібний

Олесь Доній

Ігор Ліховий

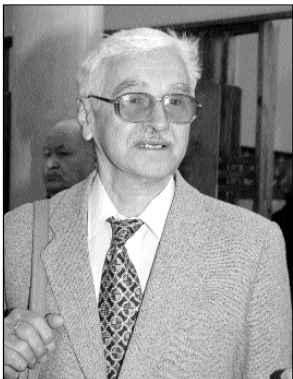
Т. Шевченко, А. Поповський, Ганна і Володимир

Іван Драч

Юрій Ілленко

Євген Сверстюк

Володимир Семистяга

Василь Чепурний

Закінчення. Початок на с.

Нині маємо заявити про своє існування дієво й повногolosо. Прийшов час українцям думати і дбати про українців! Наше покірне мовчання дало змогу владі витворити свої структури, які, говорячи від імені української інтелігенції, "не помічають" дійсного стану, в якому перебувають наші письменники, вчителі, лікарі, науково-технічна інтелігенція.

Отож, нам належить, не відкладаючи, провести обласні конференції, збори, відновити свою діяльність на рівні районних і первинних організацій. Як і сто, і двісті років тому, суспільно значимі проблеми інтелекту, моралі, духовності вимагають від українського інтелігента активної громадянської позиції і конкретних справ.

Мабуть, саме початком конкретних справ можна назвати видання КУІНу, що не лише відображають початок створення Конгресу, але й сягають історії — "Зазивний лист до української інтелігенції" Пантелеймона Куліша, писаний 1882 року й поданий у цьому виданні, звучить надзвичайно актуально, кличучи до "боротьби за народне право вже не мечем і огнем, а духом і правдою", "геройством духу, що підіймає серце на благодатні задуми і на великі подвиги".

Власне, якщо говорити про "геройство духу" учасників зібрання, то варто відзначити рішучість і зібраність, що мітили й спокійну виваженість головуючого — академіка Ярослава Яцькова, і конструктивну тональність більшості виступів.

Так, письменник із Кіровограда Віктор Погрібний — голова обласного КУІНу — зажадав високої дисципліни, фіксованого членства, більшої уваги до зруйнованого села, оновлення Статуту.

А Ганна Скрипник, визнавши свою вину за спад активної роботи й пояснюючи її організаційними та фінансовими труднощами, закликала до роботи задля повернення довіри народу, громадськості, які не могли не помітити, що українська інтелігенція прогнала битву за ЗМІ, — народ послуговеться брехливою інформацією, ті, хто говорить правду про дійсний стан речей, до ефіру і на шпальти преси не допускаються.

Професор Іван Мозговий із Сум запропонував активізувати рішучі дії, зокрема на місцях, аби влада, яка діє хижацькими методами, була змушена піти у відставку.

Віталій Карпенко пафос свого критичного виступу спрямував проти президії КУІНу та Івана Драча, порадивши їм скласти повноваження, пообіцявши зробити те ж саме на зборах Київського КУІНу. Також відомий публіцист запропонував підтримати опозицію. Варто зауважити, що Київський КУІН, очолюваний В. Карпенком, при всіх столичних можливостях — бездіяльний, протягом останнього року не провів жодного заходу. Те саме можна сказати й про Асоціацію незалежної української преси, діяль-

ність якої обмежилась установчими зборами. Отож, присутні критично сприйняли критику й самокритику Віталія Панасовича, схвально сприйнявши лише пропозицію про співпрацю з опозиційними силами.

Чільник НРУ, голова парламентського комітету Борис Тарасюк приніс в атмосферу зібрання, яке готує було поринути в мітингову стихію, європейську стрункість, виваженість та оптимізм, заговоривши про об'єднання нації, заклавши продукувати ідеї, спрямовані на підсилення національної ідентичності, організацію стихійних прагнень народу до кардинальних змін, очолювання цієї стихії не гарною фразою, а перебуванням на вістрі суспільних процесів (що нині відсутнє). Голос інтелігенції мусять звучати сьогодні особливо впевнено, коли в країні:

— нищаться хиткі засади демократії;

— йде наступ на конституційне право;

— занепадають мова, культура, освіта, наука.

Україна — в небезпеці й потребує чітких орієнтирів від інтелектуальної еліти, як ніколи. Вибори та все, що з ними пов'язане, вимагають

перспективу європейського вибору українського народу і знову повертає його під повне домінування Росії;

2) може й далі загальмувати перспективу демократизації суспільного життя, забезпечення прав і свобод людини в Україні, відновлення української духовності та культури;

3) загрожує втратою суверенітету та незалежності Української держави з огляду на можливість її підпорядкування юрисдикції єдиного регулюючого органу ЄП, рішення якого будуть прийматися по суті Росією, яка матиме в ньому майже 80% голосів;

4) призведе до економічних втрат України, до пригнічення або й ліквідації окремих галузей української економіки, зокрема вугледобувної, з огляду на те, що шахтарі Донбасу та Львівсько-Волинського басейну не зможуть конкурувати в умовах ЄП із набагато дешевшим вугіллям Кузбасу та Караганди. Усе це погіршить соціальні перспективи українського народу в порівнянні з європейським вибором;

5) загальмує самостійний вступ України до Світової Організації Торгівлі та

перспективу європейського вибору українського народу і знову повертає його під повне домінування Росії;

2) може й далі загальмувати перспективу демократизації суспільного життя, забезпечення прав і свобод людини в Україні, відновлення української духовності та культури;

3) загрожує втратою суверенітету та незалежності Української держави з огляду на можливість її підпорядкування юрисдикції єдиного регулюючого органу ЄП, рішення якого будуть прийматися по суті Росією, яка матиме в ньому майже 80% голосів;

4) призведе до економічних втрат України, до пригнічення або й ліквідації окремих галузей української економіки, зокрема вугледобувної, з огляду на те, що шахтарі Донбасу та Львівсько-Волинського басейну не зможуть конкурувати в умовах ЄП із набагато дешевшим вугіллям Кузбасу та Караганди. Усе це погіршить соціальні перспективи українського народу в порівнянні з європейським вибором;

5) загальмує самостійний вступ України до Світової Організації Торгівлі та

мokratії, верховенства права, забезпечення прав і свобод людини відповідно до Конституції України та її міжнародних зобов'язань та за денонсацію Угоди про ЄП.

— Пам'ятайте: всяке зло — це результат дій не лише злочинських натур, але й сонного сумління і совісті байдужих людей, — звернувся до присутніх член КУІНу, лідер "Нашої України" Віктор Ющенко. — Ми, українська інтелігенція, повинні зробити все, аби запобігти втраті національних світоглядних цінностей, українських святинь і, перш за все, української мови. 0,49 української і 59 російських книг на українську душу в рік — яких іще треба коментарів? Знищити мову — значить викинути країну з інформаційного світового простору, знищити націю. У Моринцях, де я побував у день народження Тараса Шевченка, немає вчителя української мови: працює наняно в Португалії...

Тема мови — одна із наріжних проблем, так само, як і культура, історія, духовність. Прийшов наш час — боронити те, що українське. Генетична пам'ять — це те, що ми обстоюємо сьогодні: Трипілья, Батурич, Шевченко, Голодомор 1932—1933 років, наша незалежність. Пам'ятаймо: украдуть, переписуть історію — заберуть державу!

Влада руйнує системні цінності, руйнує державу, відпрацюючи конфесійні моделі, які руйнують суспільство, соборність церкви. Бо нинішня влада не працює на соборність України, намагаючись поділити українців на Схід і Захід, Південь і Північ, на конфесії, "москалів" і "бандерівців", ігноруючи і руйнуючи те, що здатне об'єднати, витворити політичну волю народу, внутрішню інтеграцію, утвердити демократичні свободи. Повна безкарність і свавілля нинішньої владної команди — угода ЄП. Адже втрачаючи вільну фіскальну, митну, тарифну, торговельну свободу, ми втрачаємо свободу державної політики.

Виступ Віктора Ющенка учасники конференції зустріли консолідовано і одностайно звернулися до нього від імені української інтелігенції із проханням балотуватися на майбутніх президентських виборах. Вперше Віктор Ющенко, лідер "Нашої України", заявив громадськості про свою готовність взяти участь у виборах.

Тож ухвали Національної Ради про ЄП, стан української мови та культури, український інформаційний простір, рішення про скликання Всеукраїнського форуму інтелігенції були сприйняті не лише одностайно, — а ще і як пункти майбутньої програми кандидата у президенти.

До речі, про інформаційний простір: згода Віктора Ющенка балотуватися, а його рейтинг як політика — найвищий, не оприлюднена ні радіо, ні ТБ, ні багатотисячна пресою. Така вона, загадкова свобода українського слова...

ДУХА НЕ УГАШАЙТЕ!

Президія: Георгій Філіпчук, Іван Драч, Ярослав Яцьків, Віталій Карпенко, Ганна

об'єднання всієї інтелігенції, всіх свідомих українців — це потреба часу.

Суголосністю цим побажанням був пронизаний болючий виступ журналіста й письменника із Запоріжжя Костянтина Сушка, перейнятого долею легендарної Хортиці.

Народний депутат Павло Мовчан, голова ВУТ "Просвіта" імені Т. Шевченка, нагадав, що саме просвітяни ініціювали створення КУІНу, сприяли утворенню його структур, готові залучити широке коло діяльних людей, що володіють інтелектуальною зброєю — словом, здатні переконувати й організувати. Часу обмаль, бо Мукачеве — це реманія майбутніх виборів. Українська Народна Партія об'єд-

Ілленко, Дмитро Чобіт, Володимир Бондар (Придністров'я), професор Михайло Наєнко (Київ), голова Дніпропетровської міської "Просвіти", професор Анатолій Поповський, Георгій Філіпчук (Київ), голова Київської організації НСПУ Анатолій Погрібний та ін.

Зібрання прийняло ряд документів та заяв, зокрема про участь України в ЄП. КУІН вважає, що участь України в ЄП є демонстрацією моральної та юридичної готовності правлячого режиму здати національні інтереси російським інтересам, відкрито запросити їх до експлуатації українського народу та його природних ресурсів.

КУІН вважає, що участь України в ЄП:

1) ставить під загрозу

можливості впливу на Росію з метою примусити її ліквідувати дискримінаційну грабіжницьку російську торговельну практику, внаслідок якої майже два мільйони доларів США потрапляють щорічно з України до Московської казни;

6) прив'яже Україну повністю до російського мовного та інформаційного простору й обмежить її самостійний вихід і доступ до світової інформації в умовах глобалізації.

З урахуванням викладеного, Конгрес української інтелігенції закликає всіх чесних громадян України, патріотів нашої держави виступити проти участі України в ЄП, спрямувати енергію, сили та знання на утвердження в Україні де-

• Любов ГОЛОТА
Фото Ганни ОБОРСЬКОЇ

Закінчення.
Початок на с. 1

Але чому, скажіть, незважаючи на нібито щорічний приріст нашого валового продукту, не піднімається добробут нації, чому гине українське село, здатне програвувати півсвіту, — але тепер жалюгідне й заржавіле, як поламаний трактор, покинутий ще за "щасливих колгоспних часів" у полі; чому найпродуктивніші виробництва й заводи охоплені безробіттям, чому п'ять мільйонів українських заробітчан поневіряються по всьому європейському континенті в пошуках праці й хліба?

А тому, що вся виробника, господарська, продуктивна сфера у нашій державі позбавлена національного духу, життєвого ідеалу мислячої людини. Адже все, що підпорядковане тільки шлункові, не може бути нічим іншим, як тільки гноем, корисним для підживлення землі, але не здатним її запліднити. Ще Іван Франко, критикуючи Маркса в статті "По за межамі можливого", писав: "Що гонить чоловіка до продукції, до витворювання економічних дібр? Чи самі тільки потреби жолудка? Очевидно, що ні, а цілий комплекс його фізичних і духовних потреб, який бажає собі заспокоєння. Продукція, невпинна й чимраз інтенсивніша культурна праця — це вплив потреб та ідеалів суспільності. Тільки там, де ті ідеали живі, розвиваються і пнуться чимраз вище, маємо й прогресивну, і чимраз інтенсивнішу матеріальну продукцію. Де нема росту, розвитку, боротьби й конкуренції у сфері ідеалів, там і продукція попадає в китайський застій".

А що може бути нашим найголовнішим національним ідеалом у рідній державі? Це, насамперед, єдність нації, єдність, яка може бути досягнута лише за обставин, коли буде створено культ української мови. Та не те що культу, а самого вживання української мови там, де вона особливо потребує підтримки, остерігається влада. Все, куди не кинь, у нас працює проти нашої мови — книговидання, засоби масової інформації, ділове спілкування високих чиновників, інвазія московської естради й книжки — все має одну мету: повернути нас так до свободи, щоб аж хруснула шия і тріснув хребет нашої нації. Якими ж словами й доки доводити "хахлам" у владі, що мова — це нація, нема мови — нема нації і нема держави. Мова об'єднує громадян, дає людині глибину свідомості, надію на безсмертя у своїй національній традиції й культурі. Мова — це, влас-

не, і є інформаційний простір, про який так влучно говорить Юрій Ілленко, простір, одібраний од нас, замінений іншим, чужим простором, в якому ми як українці повинні задихнутися, вмерти, зникнути.

Влада боїться дати своєму народові чітку і ясну ідеологію державного будівництва. Вона почала будувати державу перевертнів, суржикомовних чинуш і нардепів, які пишуться тим, що не знають, не хочуть знати, і можуть не знати рідної мови. Наша влада почала будувати державу, як пришелепкуватий господар — обійстя: не з оселі духу, де людина читає, співає, кохає, плаче, молиться, а з економічної клуні, яка необхідна на господарстві, але не може замінити житла, де стоять книжки, музичні інструменти, комп'ютери, де висять фотографії батьків та образи. Тому що в нас немає глибинної, історично й культурно заземленої національної політики, та наша економічна стодола, ще недобудована, а вже продана сусідові. Отже, ні хати, ні клуні, голе подвір'я — та й те не обгороджене, відкрите для чужих собак і перехожих із країни в країну блукачів-азіатів.

задля того існують, аби не допустити до соціальної нерівності, яка, власне, запанувала в нас, коли одні купують для свого відпочинку острови в грецьких морях, а інші — порпаються в урнах для сміття, вигрібаючи недоїдки новітнього панства. І це ми ставимо в провину владі, яка вирощує і захищає мільярдерів, скорумпованих родинними зв'язками тінювиків, а для бідних дозволяє пекти дешевий хліб, та ще й вихвалиться своїм фальшивим співчуттям до жебраків.

Наш ідеал — національна держава, за яку століттями боролися й гинули в боях та на засланнях українські патріоти, яку пророкували наші літературні генії, держава без холопа й без пана, європейська за цивілізацією, демократична за правлінням. Під керівництвом колишніх рабів, яким доля не без допомоги розсварених демократів на початку нашої революції дала в руки владу, наша держава набирає потворних форм, а національна ідея, зневажена рабами, відвернулася від них, як душа від трупа, якою вона не здатна оживити.

Але при негативному відношенні до нашої влади ми не ставимо під сумнів

ців і патріотів із уряду, за що ми повинні йому подякувати, бо разом із комуністами так він, власне, заохотив формування міцної демократичної опозиції на чолі з Віктором Ющенком.

Те, що наші хлопці не воюють у Чечні, а перебувають як миротворці на Близькому Сході та в Африці, те, що Крим — з Україною, те, що в Україні з скрипом, але все ж таки йдуть економічні реформи, те, що в нас присутня, принаймі для сміливців, свобода слова — незаперечні досягнення влади. Їх є немало, але я боюсь, що коли почну перераховувати все, чого ми домоглися, зіб'юся й почну дякувати за те, що телеканал "Інтер" веде раз на тиждень, у неділю (як подарунок на свято), передачі українською мовою, а канал "1+1" дає слово таким негідникам, після виступу яких хочеться не просто йти в "Нашу Україну", а виходити на вулицю й вітатися по-грузинськи: "Гамарджоба, Україно!"

У цій ситуації українська інтелігенція не може відсторонитися від політики, не може відбутися мовчанням спалах нової боротьби за українську Україну, за соціальну справедливість, за наші історичні, етнографічні та інші багатющі культурні цінності.

Суть національної української ідеї полягає, насамперед, у тому, що наша державна організація має забезпечити нашому народові національний розвиток, невмирущість і значимість у світі, суверенне володіння не лише своєю територією, а й своїм минулим і майбутнім часом.

Не знаю, чи вдасться нам створити такий Конгрес Української Інтелігенції, до голосу якого буде прислухатися і народ, і влада. Енергія інтелектів для цього повинна бути потужною і жертвовною. І не треба скаржитися, що ми деякий час начебто спали. Інтелігенція ніколи не спить, але тоді, коли вона перепочиває, на її чоло прагнуть сісти політичні, з недобрим запахом, мухи. Нам треба вставати. У нас є можливість взяти участь у політичній боротьбі, належати до політичних опозиційних партій, які згуртовані навколо Віктора Ющенка та Юлії Тимошенко. Час, коли можна віддатися виключно своїм науковим, творчим, професійним справам, ще не прийшов. І кажу вам, такий час ніколи не прийде, якщо ми, замкнувшись у своїй гордині, у своїй елітарній зверхності, не допоможемо йому відкрити "хахлами" заблоковані ворота.

• **Дмитро ПАВЛИЧКО**

НАШІ ІДЕАЛИ

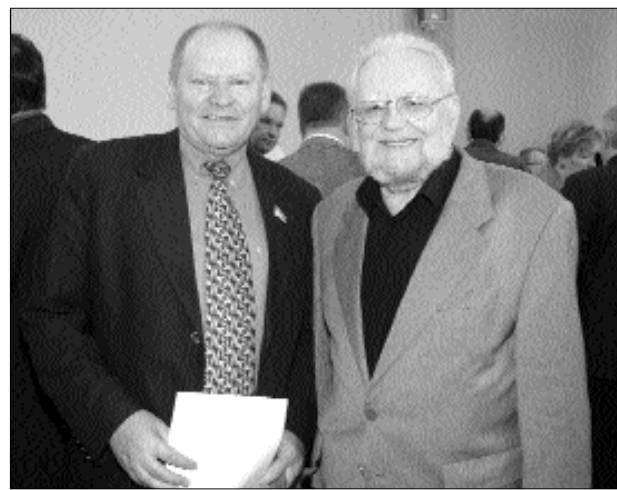

Марія Миколайчук і Дмитро Павличко

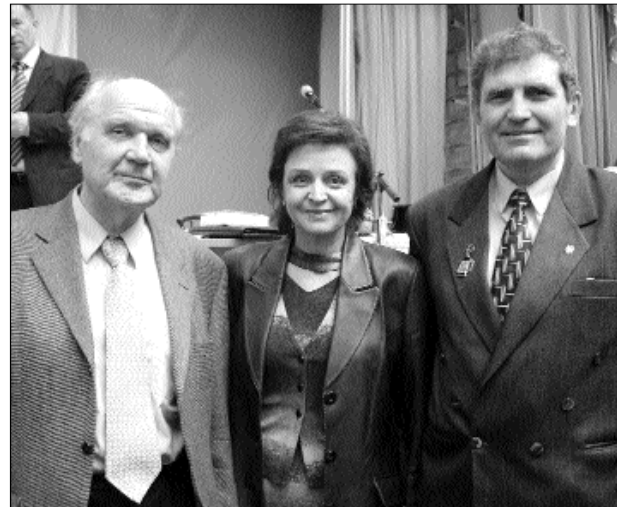
Наш ідеал — нація, об'єднана мовою, культурою та релігією. Але не дбаючи про єдність мовну й культурну, наша влада послідовно й підкреслено турбується про збереження релігійного зобрату, на словах не віддаючи переваги жодній із конфесій, а на ділі підтримує московську Церкву — головну твердиню русифікації України.

Наш ідеал — нація, об'єднана свідомістю і переконанням того, що парламент і виконавча влада

здатність українського народу будувати свою державу. Незалежна Україна, проголошена 24 серпня 1991 р., — не чорна діра, а сонце, що його влада, подібно до місяця, але частіше, як він, заступає і затемнює. Та були і ясні дні. У цій же владі працювали люди з національною і демократичною орієнтацією. Президент призначав їх на високі посади, нерідко й сам говорив про те, що "Україна — не Росія", та він же й повиганяв нелюбих йому рухів-

Микола Жулинський і Мирослав Попович

Ігор Юхновський, Валентина Прус, Святослав Васильчук

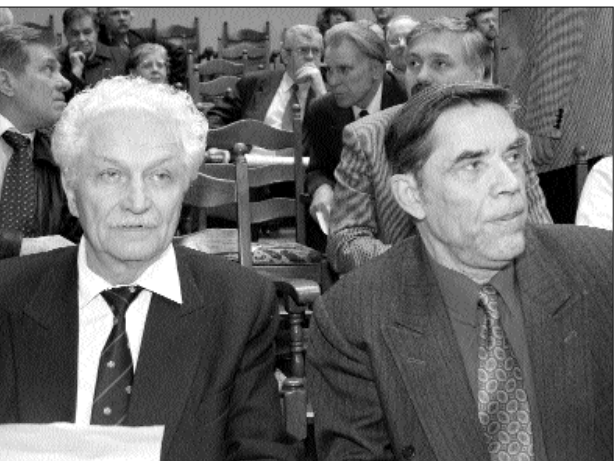
Подружжя Плав'юків

Роман Лубківський і Віталій Дончик

Микола Сядристий, Павло Мовчан, Олександр

Петро Кононенко і Петро Перебийніс

Степан Пушик, Любов Голота і Михайло Наєнко

«ВЕСЕЛКА» ЖИВЕ УКРАЇНОЮ

Діти — найцінніший скарб нації, а дитяча книжка — її жива парость. Це кредо "Веселки".

Спектр нашої праці надзвичайно широкий і різноманітний, виграє сотнями барв, а я спробую показати її ужитки в дзеркалі фактів і цифр, вигранити в світлі семи кольорів, бо ці кольори як символ єдності цвітуть у кожній із семи літер і в самій назві — "Веселка".

БАРВА ПЕРША: УКРАЇНЬКА МОВА

Слово — первинне, зі слова починався світ. Слово — Бог, і його божественну природу вища сила дала кожній людині й кожній нації.

Слово — це генетичний код нації, і за збереження його змагається "Веселка", вносячи посилену лепту в національне відродження, у світове українство і науку українознавства.

"Мова рідна, слово рідне..." Ці любі слова із вірша Сидора Воробкевича, які знаю з дитинства від мами, благословили нашу працю над циклами книжок для дітей про мову. Так веселчани назвали й першу ластівку з цього циклу — збірник художніх та публіцистичних творів про українську мову. Книжка вийшла ще в 1988 році, щойно Верховна Рада УРСР затвердила в Конституції статтю про державність української мови. Вона понесла в світ цю довгождану звістку, виборену громадськістю України. Ми присвятили її Тарасові Шевченку, а за вміщені твори передали авторський гонорар на спорудження пам'ятника Кобзареві в Петербурзі.

Тоді ж у "Веселці" сталася ще одна знакова подія: до видавництва прийшов із рукописом книги "Диво калинове" поет Дмитро Білоус. Прийшов у час, коли через асфальт застою почала пробиватися молода парость мовного відродження, прийшов у добрий час. І, як показало життя, праця наша не пропала марно — поетові Дмитрові Білоусу за книжку "Диво калинове" присуджено Шевченківську премію!

Це є найвищою нагородою для письменника й видавництва — книжку діти прийняли, а отже, прийняв і народ.

Душа поета, старійшини української літератури, працює молоді: Дмитро Білоус підготував рукопис другої книжки — "Чари барвінкові". Видавництво, незважаючи на фінансові негаразди, поєднало "Диво калинове" і "Чари барвінкові" в одну книгу й масовим тиражем випустило в серії "Шкільна бібліотека". Згодом книжка "Чари барвінкові" вийшла окремим виданням у подарунковому поліграфічному виконанні та була вшанована премією імені Лесі Українки.

Творча дружба поета й видавців незабаром виділилася в нову поетичну книжку "За Україну молюся", відзначену премією імені Олени Пчілки. Три видання стали знаковими в духовному житті України в час утвердження державності української мови. Вони вивчаються в школах, їх автор став

почесним академіком Академії педагогічних наук України. Ім'я Дмитра Білоуса внесено у веселчанську "Книгу честі", колектив ушанував поета своєю найвищою нагородою — медаллю, на якій сяє "Веселка" і викарбувані слова: "Подвижник українського книговидання для дітей". Вважаємо, що за підтримки Міністерства освіти і науки варто випустити для шкіл повне видання цих книжок із методикою викладання на уроках.

Час вписав у веселчанську працю над книгами про українську мову для дітей нові світлі барви: азбуки-уроки, абетки-студії, букварі, читанки, пісні-книжки, колядки, шедрівки, веснянки, заклички, приказки... Серед них подією стала "Українська абетка", до якої увійшло одинадцять абеток, створених талантами письменників і художників. Такою ж доброю славою користується і збірник "Благослови, мати!" в чудовому оформленні художниці Вікторії Ковальчук.

Український народ, імення якого вперше за всю історію нашої нації записано в Конституції з великої букви, складає в Україні титульна нація — українці та національні меншини. Літературу для них "Веселка" поєднала в серії "Родинне коло". Це — книжечки казок для дошкільнят рідною мовою національних меншин і в паралельному перекладі українською (з білоруської, російської, кримсько-татарської, гагаузької, іврит, німецької, словацької, молдавської тощо).

Мовну видавничу програму доповнюють просвітницькі заходи — Дні "Веселки" в областях, зустрічі в школах і бібліотеках, презентації книжок, іменини книжки, які стають одночасно і святами рідної мови.

Є і буде на світі одна держава Україна, є і буде один Український народ, а в нього — одна душа, яку не поділити надвоє, й одна державна українська мова.

БАРВА ДРУГА: ШЕВЧЕНКІАНА

Німбом воскресіння України світить слово Шевченка, і це світло ми в усій красі любові несемо дітям. Розробили програму видань творів великого Тараса. Значною подією духовного життя народу став двотомник Т. Шевченка "Поезії", випуском якого здійснено заповітну мрію нашого Кобзаря. Поет, повернувшись після десятирічного заслання в Петербург, задумав видати свої твори в 2-х томах під назвою "Поезії Т. Шевченка". Він підготував і подав до цензурного комітету перший том своїх поезій, куди увійшли твори

1837–1847 рр., але цензура беззастережно відхилила запропоноване. Стражів царизму лякала вже сама думка про розвиток української літератури, яку намагалися бачити крізь фольклорно-етнографічну призму і передіркалі їй недолге життя. Та й недоброчлива критика того часу відмежувала геніальну поезію Т. Шевченка від літератури, а назву поетичної збірки "Кобзар" сприймала надто прямолинійно. Тому наш Поет і задумав видати свої твори під назвою "Поезії", яка за своїм значенням вкладається саме в літературну, а не у фольклорну традицію.

Заповітну Поестова мрія пробиравася до народу аж 130 років. Ми гордимось тим, що здійснили її: двотомник поезій Т. Шевченка побачив світ уперше саме у "Веселці", а згодом був перевиданий масовим тиражем і вже став бібліографічною рідкістю. Прекрасно ілюстрував видання художник Олександр Івахненко, відзначений за цю високомистецьку працю Шевченківською премією.

Гарний подарунок одержали діти молодших класів — двічі масовими тиражами виходила збірка "Мені тринадцятий минуло" з чудовими ілюстраціями Катерини Штанко та ширим вступним словом Олесея Гончара.

Згадую, першою книжкою мого дитинства був "Кобзар". Тато клали його на стіл, як святий хліб. Ми прийшли до 150-річчя виходу

першого "Кобзаря", цієї святої книги народу, із веселчанським першим "Кобзарем", у якому зі словом Шевченка-поета зріднили ілюстрації Шевченка-художника, присвячені дітям. Виданням першого "Кобзаря" у "Веселці" розпочато цікаву серію "Перша книжка генія". У цій серії побачили світ "З вершин і низин" Івана Франка та "На крилах пісень" Лесі Українки. Передмови до трьох гарно ілюстрованих видань написав Дмитро Павличко.

Подією став вихід академічного видання "Кобзаря" з прекрасними ілюстраціями видатного художника, академіка Василя Касіяна, який через усе життя проніс любов до Тарасового слова, і передмовою Олесея Гончара, а також значним науковим апаратом.

Відкриттям для читача був вихід шевченківського "Букваря", останньої прижиттєвої книжки Поета. Великий Тарас випустив свій "Буквар" після повернення із заслання за гроші, виручені від продажу власного автопортрета, будучи вже тяжко хворим. Це був жертвний подвиг Поета задля освіти свого народу.

Доля Тарасового "Букваря" склалася драматично. Після першого видання він більше не друкувався окремою книжкою, і тільки "Веселка" через 130 років дала йому друге життя. Веселчанський примірник, прикрашений ілюстраціями самого Шевченка, теж став уже раритетом, хоча тираж

книжки був сотисячний. Тому ми підготували нове перевидання "Букваря", збагачене науковими роздумами-розвідками та ілюстраціями Шевченка. Вважаємо за честь для "Веселки" випустити цю заповітну книгу так, як задумали, бо "Кобзар" і "Буквар" — два крила одного птаха, й автор у них один — Батько Тарас.

БАРВА ТРЕТЯ: ДУМА СИВИХ ВІКІВ

Веселчанська програма випуску раритетів із історичної пам'яті велика, назву лише декілька видань, які вийшли в світ. Третє тисячоліття ми відкрили прекрасним подарунковим виданням "Повісті минулих літ" в переказі Віктора Близнеця (ілюстрації Георгія Якутовича), що стало скарбницею українського мистецтва.

Одночасно з "Повістю..." вийшла ще одна перлина літописної скарбниці — "Історія русів" (переклад на українську мову Івана Драча). "Вийшла" — занадто невизначене слово для такого видання, а більше б підійшло слово "воскресла". Це — великий том, поданий як твір мистецтва (прекрасні портрети князів і гетьманів України роботи художника Олесея Штанка), глибинна передмова Валерія Шевчука про таїну авторства і долю цього славного своїм українством літопису нашого народу, вагомий науковий апарат підготували Ярослав Дзира та

Іван Дзира. Це — перше наукове видання "Історії русів", відколи написано твір, і ми горді, що зроблено його у "Веселці".

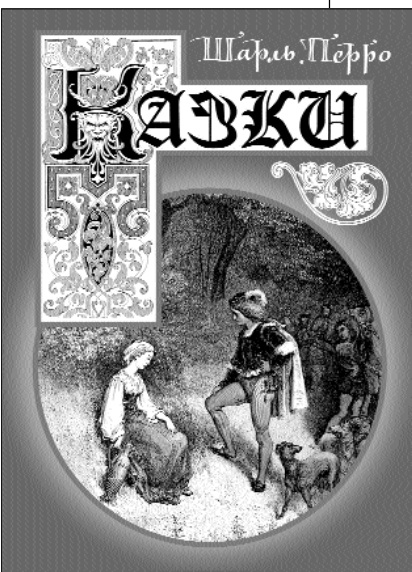
Третя зірка першої величини на світанні цього тисячоліття — "Українські биліни". Вдумаймося в саму назву книжки — "Українські биліни"! Досі нас учили, що биліни — це витвір лише російського духу, та нові наукові дослідження (*підготовку текстів і глибокий науковий коментар підготував Валерій Шевчук*) доказують, що биліни як народні думи — це рідні сестри українського епосу, а билінні витязі й лицарі — сини одного народу, які боронили рідну державу — Русь-Україну. Їхні величаві постаті, змальовані художником Борисом Михайловичем, ідуть до читача, несуть у собі силу і славу народу, відроджують билінних героїв України, а наші повертається биліна-дума як давно вкрадений у неї скарб.

Бібліографічною рідкістю вже стали веселчанські видання: "Слово о полку Ігоревім", "Дума про козача Голоту", "Українські думи" (всі книжки — з чудовими ілюстраціями Георгія Якутовича), "Перша Конституція України гетьмана Пилипа Орлика 5 квітня 1710 року" (славні ілюстрації Олексія Штанка), "Історія України в народних думах та піснях" (багато ілюстрована Василем Лопатю), твори Григор'єва-Нашого (справжнє ім'я — Никифор Григор'єв, член Центральної Ради, міністр освіти в уряді УНР), "Як жив український народ" Михайла Грушевського, "Із української старовини" Дмитра Яворницького, "Лесь, преславний гайдамака" Бориса Грінченка, "Княжа Україна" Олександра Олеся, "Оповідання про славне Військо Запорозьке Низове" Адріана Кашенка, чотири томик історичного оповідання "Дерево пам'яті", збірник "Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі", "Галерея портретів" Миколи Костомарова, "Було колись в Україні" Івана Крип'якевича, "Маруся Чурай" Ліни Костенко, серійні видання "Іван Мазепа", "Богдан Хмельницький", "Петро Сагайдачний", "Дмитро Вишневецький (Байда)", "Іван Сірко", "Самійло Кішка" і десятки та десятки книжок із історії України.

Отже, книжка потрібна українцям, тільки дайте цій книжці крила, бо ми — народ, освічений ще із сивих віків. Нагадаю тут слова зі вступної статті академіка Омеяна Прицака до книжки "Перша Конституція України гетьмана Пилипа Орлика 5 квітня 1710 року":

"Вісімнадцяте століття, а точніше, його останні два десятиріччя — це час, коли схвалювалися конституції: 1787 р. — Конституція Сполучених Штатів Америки, 1791 р. — конституції Франції й Польщі. У Російській імперії спроби створити конституцію мали місце тільки в першій чверті XIX ст., але закінчились трагічним повстанням декабристів 1825 року. І тут ми можемо з гордістю стверджувати, що Україна вела в цьому перед. Наша Конституція була схвалена 5 квітня 1710 року".

Веселчани продовжують працю над вихованням у дітей почуття державності. Готові до випуску енциклопедичні видання "Рідна Україна" та "Козацька енциклопедія", яку видавництво підготувало в співпраці з видатним істориком, лауреатом Шевченківської премії, незабутньою Оленою Апанович. Це — багато ілюстрована, цікаво написана для дітей книга про запорозьке козацтво, побудована за алфавітом. Окремі статті читач уже зміг побачити в журналі "Веселочка", який заснувало і випускає видавництво для дітей і про дітей, які вже сьогодні навчанням і здобутками на світових курсах творять славу України.

БАРВА ЧЕТВЕРТА: УКРАЇНСЬКИЙ ФОЛЬКЛОР І УКРАЇНСЬКА КЛАСИКА

Роздуми про джерела народної мудрості звертають мене до одного дива, яке я бачив у карпатському лісі: мить народження живиці.

Живиця — пахоші рідного краю, ознака життя. Живиця загоїть наші рани і вже в своєму мелодійному звучанні мовить нам: "Живи!" Тому для назви циклу веселчанських книжок із народознавства ми обрали слово *живиця* як образ життя і символ відродження. Програму визначено різноманітно й цікаво: готуємо для дітей буквар, читанку, хрестоматію, енциклопедію з народознавства, книжки про родоводи ткачів, писанкарів, різьбярів, вишивальниць, про забуті професії і народні ремесла — як зробити козушок, виткати килим, змайструвати дрибму і трембіту, виплести з лози або соломи гарні й потрібні в побуті речі, мистецьки висписати писанку і любовно випестувати вертеп, збудувати дерев'яну хату без однісного цвяха й так же талановито обшити її соломомою, витесати коликку і підкувати коня, відродити регіональні школи гончарного мистецтва й вишуканості української кераміки...

Діти люблять фольклор, а справжніми подарунками для них стали два випуски двотомників

"Закувала зозуленька" та "Калинова сопілка" — поетична і прозова творчість народу, кілька випусків книжки-бестселера "Вінок", яку в свій час упорядкував член Центральної Ради Олександр Білоусенко, а ми через десятки літ возродили до життя чудовий, щедро ілюстрований збірник "Благослови, мати!" (коліскові пісні, забавлянки, веснянки, заклички та примовки, колядки та шедрівки, скоромовки, лічилки, загадки, колемийки), цикл книжок колядок, шедрівок, дитячих пісень, приказок...

Література українська — і класична, і сучасна — це велика європейська література. Так ставиться "Веселка" до українського слова і його творців. Практикою своєї роботи ми категорично відкидаємо вигадки, що книжок українських письменників не читають, бо це книжки нецікаві, або цих книжок не купують, бо написані вони українською мовою. Маємо боронити честь української літератури, яку хочуть виставити як другосортну, боронити честь письменника і високо нести його ймення.

Зупинюся на важливій освітній програмі — поповнення бібліотечних фондів шкіл книжками серії "Шкільна бібліотека", які є невід'ємною частиною навчального процесу, без яких неможливе якісне вивчення багатьох шкільних предметів гуманітарного циклу.

Сорок років тому видавництво "Веселка" було ініціатором створення цієї серії для шкільних бібліотек, основу якої повинні скласти твори українських письменників, які вивчаються за навчальними програмами і рекомендовані для позакласного читання, а також твори зарубіжної класики в таких же класичних українських перекладах. "Веселка" ніколи не переривала випуску цих видань, навіть у найскладніший час руйнування справи книговидавництва державі продовжує випускати і зараз у новому, кращому оформленні й добрій науково-навчальній підготовці. За сорок років "Веселкою" випущено майже 400 назв книжок із цієї серії.

Зараз готові до друку 50 книг української і зарубіжної літератури, половина з них має гриф Міністерства освіти і науки як сертифікат якості. Віримо, що освітянські Міністерство та Держкомтелерадіо України підтримають цю подвижницьку працю "Веселки" вже в цьому році, адже нарешті на випуск серії виділено немалі кошти з держбюджету.

БАРВА П'ЯТА: ДИВО КАЗКИ

Світ дитячої душі змалку осяяний казкою. Веселчанський казковий материк великий і неосжа-

ний, цікавий і загадково-таємничий, мов острів у океані. Основне місце на цьому материкі займає українська казка — і народна, і літературна. Випускаємо їх окремими книжками, збірниками, гарно ілюструємо, друкуємо в різних серіях і типізованих виданнях. Славу здобули прекрасно ілюстровані книжки із серії "Казки народів світу" (вийшло 35 видань казок різних народів). А зараз готує до друку десяти томне видання серії "Скарбіння світової казки", яке охоплює народну творчість усіх континентів планети. Доповнюють народну казкову епопею літературні казки українських і зарубіжних письменників. Читач може й зараз придбати у "Веселці" прекрасно ілюстровані книжки Івана Франка "Лис-

Маємо цікавий досвід співпраці з видавцями слов'янського світу, результатом якої було немало спільних видань. Ось і щойно побачило світ видання поезії словацького поета *Йозефа Лайкєрта "Вечоріння"*, в Посольстві Словаччини проведено презентацію книги за участю словацьких письменників, яка стала святом братніх літератур.

Важливо знайомити читача з творами українських письменників, що живуть поза межами України. Видавництво заснувало серію "Нашого світу — по всьому світу" і випустило книжки І. Качуровського "Пан Коцький", Я. Славутича "Соловецький в'язень", Г. Черинь "Нове життя, або Немає часу бавитися", Д. Чуба "Живий Шевченко", "Стежками пригод", "Слідами Миклухи-Макляя", О. Гаєвської "Допомагай ангелікові", О. Лятуринської "Знаю казку", Л. Полтави "Лісова книга", В. Жуковецької "Служи Україні", збірники письменників Австралії "Рідні голоси з далекого континенту", Словаччини — "Заспіваймо собі".

Зараз видавництво підготувало до друку ряд книжок із бібліотеки "Світовид", до якої включено понад 100 найкращих творів зарубіжних дитячих письменників — класиків і сучасних, більшість яких у свій час друкувалися у "Веселці". У планах також серія пригодницької літератури, започаткована чотирма випусками "Книги пригод", яка викликала велике зацікавлення читачів.

БАРВА СЬОМА: МИСТЕЦТВО КНИГИ

Дитяча книжка має два крила: одне крило — мудре письменницьке слово, а друге — талановита ілюстрація художника. Я б назвав "Веселку" Академією мистецтва творення дитячої книжки, яка виростила цілу плеяду ілюстраторів, творчість яких здобула європейську славу. Лауреатами Шевченківської премії за ілюстрації до веселчанських книжок стали Георгій Якутович, Микола Стороженько, Олександр Івахненко, а керівник дизайн-центру Микола Пішінка, який працює у "Веселці" майже сорок років, здобув своєю працею і творчістю звання народного художника України.

Книжки "Веселки" відзначено багатьма дипломами і преміями на українських та міжнародних книжкових виставках-ярмарках та конкурсах, форумах видавців (диплом ім. Георгія Нарбута — за "Кобзар" Т. Г. Шевченка, призи "Срібний Нестор-літописець" — за крашу дитячу книжку 2000 року "Побреженьки для Яремки" Івана Світличного та за крашу дитячу книжку 2001 року "Із української старовини" Дмитра Яворницького, Грамота й особлива відзнака "Равлик" — за краші серійні видання, серію "Шкільна бібліотека", 2001 рік, і багато дипломів, грамот, відзнак).

* * *

Велика праця "Веселки", важка і подвижницька, результати її вагомі, і вони, я вірю, стануть стократ більшими, коли в державі запрацює ініційований Держкомтелерадіо України та прийнятий Верховною Радою закон "Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні".

Ми у "Веселці" віримо в краще майбутнє. Живемо Україною, і розуміння цієї високої місії — єдина заповідь того, що вистоїмо біля найчистішого для нашої матері — колицького української дитячої книжки.

● Ярема ГОЯН,
лауреат Національної премії імені Т. Шевченка,
директор видавництва "Веселка"

ПОДІЯ

Не пригадує, коли б на своєму сольному концерті скрипаль виконував твори тільки українського класичного та сучасного репертуарів. А вже, за словами ініціатора й головного героя рецензованої події, заслуженого артиста України, лауреата тоді ще Всесоюзного і Республіканського конкурсів музикантів-виконавців, скрипаль і композитора Кирила Стеценка-молодшого, наша система музичної освіти ще й досі тлумачить українську музику як щось малоцінне і другорядне. А від себе зазначає — як “безкоштовний додаток” до західно-європейської та російської музики.

Тож сольні скрипкові концерти К. Стеценка, які нещодавно пройшли в Будинку актора й у Малому залі Національної музичної академії України ім. П. Чайковського в Києві, були покликані спростувати таке хибне тлумачення. Забігаючи наперед, зазначу, що це вповні вдалось. Може, вдалось ще й через те, що К. Стеценко, на відміну від багатьох інших виконавців, постійно зростає як скрипаль. Порівнюючи ці концерти з попередніми, не можу не відзначити, що виконавець, який ще десяти років тому вирізнявся високим інтелектуалізмом, глибиною трактування кожного твору, віртуозністю, яскравим темпераментом і експресією, красивим звуком, різноманітною колористикою, жанрово-стильовою чутливістю та витонченістю фразування, нині показав також тонку музичність — з’явилися подібні до людського голосу скрипкові кантілена й вібрація, глибока проникливість та винятковий артистизм. Це відчувалося й в “Елегії пам’яті Тараса Шевченка”, і в перекладених Вадимом Стеценком для скрипки фортепіанній Рапсодії № 2 (“Думка-шумка”) М. Лисенка, і у двох частинах оркестрового “Гуцульського триптиху” М. Скорика, що прозвучали в авторській скрипковій транскрипції, і в Сонаті М. Березовського для скрипки й клавесину (1772) — першому ін-

СОЛЬНІ КОНЦЕРТИ КИРИЛА МОЛОДШОГО: АНТОЛОГІЯ СКРИПКОВОЇ МУЗИКИ

струментальному ансамблеві в українській академічній музиці. Особливо вдалися, на мій погляд, серединний епізод із другої частини Сонати М. Березовського, дещо імпресіоністичне трактування “гуцульського” Allegretto М. Скорика та Рапсодія М. Лисенка, де К. Стеценко вияскавив героїко-драматичні джерела “Думки”. Останнє цілком випливає з композиторської ідеї, адже автор трактував жанр думки з її переважно лірико-меланхолійним характером як саме епіко-драматичний, тим самим наближаючи його до настроїв ушлявленої української думи. Натомість в Елегії М. Лисенка, що відкривала програму, в першому концерті естрадне хвилювання ще трохи давалося взнаки. Відзначу й “моцартівсько-італійську” середню частину Сонати М. Березовського, де піаністка Н. Строчан, яка майже завжди була рівноправною партнеркою К. Стеценка, створюючи добру ансамблевисту, стилізувала на фортепіано гру на клавесині, а в Рапсодії М. Лисенка — тонко підмічало скрипалем цитату з “Угорських танців” Й. Брамса. Побіжно зауважу, що ця мелодія, широко розповсюджена в Західній і Східній Європі, в тому числі й в Україні, на думку відомого угорського композитора й фольклориста З. Кодая, має “родича”, хоч як це дивно, аж у китайській (!) народній музиці (за посередництвом угорського, марійського, чуваського, калмицького та монгольського фольклору).

Концерти були оздоблені також прем’єрами презентаціями тричастинної Скрипкової сонати К. Стеценка, створеної ... 16 років тому. У творі простежуються елементи неофольклоризму, неокласицизму, необароко і навіть деякою мірою постмодернізму. У жартівливому фіналі (Скерцо) в стилістику ХХ ст. впліта-

ється відгомін українських веснянок, колядок, карпатських сопілкових перебудок, а в іронічній першій частині (Allegretto con ironico), присвяченій своєму вчителю з поліфонії, композиціоністичне трактування “гуцульського” Allegretto М. Скорика до Рамо, Гайдна, Моцарта, Прокоф’єва, Шостаковича та Мартіну. Тож твір, написаний ще наприкінці 1980-х, і сьогодні сприймається свіжо й сучасно.

Іронія К. Стеценка вия-

вилась і в тому, що після виконаних на біс власних ефектних п’єс “Пісня”, “На весіллі у селі” та “Шалені коломийки” він завершив програму обох концертів широко відомою музичною заставкою до телепередачі “На добраніч, діти” “Вечірньою піснею” свого діда, класика української музики Кирила Стеценка-старшого, ніби бажаючи глядачам і слухачам доброї ночі.

Рецензовані концерти засвідчили не тільки високу скрипальську художню майстерність і композиторський талант К. Стеценка-молодшого, але його велику просвітницьку роботу, спрямовану на

популяризацію української музики. Останнє притаманне також іншим галузям багатогранної діяльності митця — педагога, музичного і телевізійного продюсера, теле- і радіоведучого, режисера, сценариста, музичного критика.

Тож викликає подив той факт, що за такий великий і різноманітний внесок до української національної культури митцю, який, до того ж, торік перейшов полудень віку, ще й досі не

бо вони цього року теж відзначили півсторічний ювілей), які зробили незрівнянно більший внесок до нашої культури й мистецтва, жодних почесних державних звань не мають. Як що звання в нашій країні дають не за внесок до культури, а за особисту відданість керівництву держави чи за персональну симпатію останнього до закордонного митця, то кому такі відзнаки потрібні?

Втім, не годиться на такий сумній ноті закінчувати рецензію на справжній скрипковий феєрверк у наших національних кольорах. Найкращим суддею тут стала аудиторія, куди входили також загальнонавчальні вітчизняні й зарубіжні фахівці в галузі академічного музичного мистецтва. Заповнивши зали (а на другому концерті — й переповнивши), вона із захопленням сприйняла чудове виконання К. Стеценком своєрідної концертної антології української скрипкової музики.

Та, вочевидь, ці концерти є лиш етапом у творчому шляху скрипальця. Він планує виконати прем’єри інших своїх скрипкових творів, показати увесь чималий пісенний доробок, реалізувати проект із дотепною назвою DRUM&BACH (за аналогією зі стилем сучасної танцювальної музики drum&bass) в Національному театрі опери та балету ім. Т. Шевченка, де б партитуру скрипки й ударних, спеціально створену на основі сольних скрипкових сонат і партит Й. С. Баха, супроводжували балет і відеосюжети на великому екрані.

Тож побажаємо успіхів у всіх його починаннях.

● **Анатолій КАЛЕНИЧЕНКО,**

ст. науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України, кандидат мистецтвознавства, член Національної спілки композиторів України

NOTA BENE

ДО РЕПЕРТУАРУ МАЙБУТНІХ ЗІРОЧОК

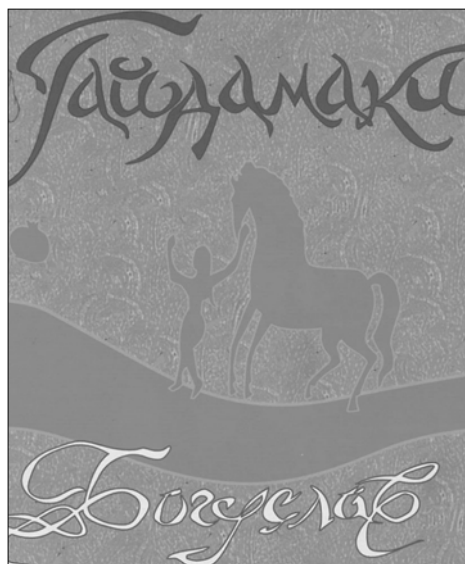
Аудіокомпанія “АТЛАНТИК” нещодавно порадувала всіх новим неордианарним виданням. “Майбутнім зірочкам” (пісні, ноти, компакт-диск із музикою до пісень) — це дуже симпатичний збірничок для дітей, що співають. Проблема дитячого репертуару — одна з найгостріших і найнезрозуміліших ще й тому, що часто доводиться чути з уст юних талантів зовсім недитячі пісні. Хоча тим, хто цікавиться питанням дитячих музичних подій, добре відомо, що десятки

композиторів всіх жанрів музичної творчості плідно працюють, і навіть є з чого вибрати для кожної дитини індивідуально. Тож і повідомлення про нове видання, автором ідеї якого виступив заслужений діяч мистецтв, композитор Юрій Дерський, може зацікавити тих, хто в роботі з дітьми керується не лише професіоналізмом, але й здоровим глуздом.

Запис музичного матеріалу здійснено Дитячим театром естради “Форте Маєстро” на студії “Центр Д”. Тринадцять пісень, що складають збірочку, навіть за назвами можна визначити як такі, що писалися з любов’ю та про любов до всього, що наповнює життя навколо нас. “Домовик”, “Дударик”, “Земля, якої немає”, “Джиммі”, “Загубилось кошеня”, “Лапландія”, “Лялька”, “Мавпенята”, “Нічний жах”, “Рожевий слон”, “Пташине подвір’я”, “Зоряний принц”, “Зоосад”. Виберіть кожен свою — і успіх у дитячому фестивалі буде гарантований, бо такі ж гарні пісеньки створили поетеса Ольга Кічка та композитори Юрій Дерський, Валентина Булкіна, Наталя Збрицька.

● **Леся САМІЛЕНКО**

ГАЙДАМАЦЬКИЙ БОГУСЛАВ

Спробуйте вкласти нестандартну музику в стильові рамки. Зазвичай ці рамки руйнуються під енергійним натиском оригінальності та самобутності. Що ж, доводиться зводити нові визначення, які, щоправда, теж не зафіксуються надовго. “Карпатен Ска” — так охрестили стиль наймузичніших “Гайдамак” України після появи однойменного альбому в 2002 році. Поєднання двох фолькових традицій — карпатської та ямайської, та ще й у роковій оболонці, спричинило справжній вибух драйву. А що ще можна чекати від сполуки найенергетичніших музичних напрямків — фольку та року? А ось тепер, після виходу нового альбому гурту під назвою “Богуслав”, із визначенням стилістики стало ще складніше. Тепер тут, окрім рокових напрямків, стільки намішано... За сло-

вами учасників гурту (а їх семеро), всі вони походять з різних регіонів України, тому при записі альбому кожен намагався додати до музики пісенний дотик своєї “малі” землі.

Новий реліз “Гайдамаків” йшов до слухача досить довго. За цей час чимраз більшої популярності набував попередній диск, який що далі, то краще продавався. Цьому, не в останню чергу, сприяли численні виступи на українських фестивалях (постійна участь у “Рок-екзистенції”, поява на минулорічних “Таврійських іграх”) і в клубах. Причина, через яку так довго не виходив “Богуслав”, досить проста. Наполеглива праця в студії (спробуйте поєднати фолькові уподобання всіх музикантів) та постійні виступи, причому багато з них — за кордоном. Варто згадати, що “Гайдамаки” концертували на фести-

ДИСКОГРАФІЯ

вах у Польщі, Німеччині, Словаччині, Чехії, Естонії, Румунії.

Різнорманітні відтінки, що додали ще більшої барвистості музиці “Гайдамак”, розквітли завдяки залученню додаткових інструментів — сопілки, гуцульських цимбалів, дрімби, бандури, скрипки. У записі диску також взяли участь відомий бандурист Роман Гриньків і дівчата з капели “Божичі”. Власне, автентичність диску підсилюється піснями, створеними “Гайдамаками” на народні слова. А ще в авторській композиції часом влітаються “цитати” з народних мелодій... Тож завітайте до гайдамацького “Богуславу” — музичної місцини, де навесні бувають яскраві квіти українського фольк-року.

● **Катерина ТАРЧЕВСЬКА**

